

Tisdagen den 12 april

Kl. 15.00.

*Om avlivandet av djur  
som har påkörts av tåg*

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

**1 § Svar på interpellation 1987/88:216 om avlivandet av djur som har påkörts av tåg****Anf. 1** Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Hadar Cars har frågat mig om jag har för avsikt att nu vidta några åtgärder, och i så fall vilka, i fråga om djur som påkörts av tåg och skall avlivas.

Dagligen inträffar tågolyckor där djur påkörs och skadas så allvarligt att de måste avlivas, vilket givetvis är mycket beklagligt, inte minst från djurskyddssynpunkt. Detta utgör också ett allvarligt arbetsmiljöproblem för SJ:s personal.

Då ett större djur skadats, rapporteras detta per radio via trafikledningen till polisen, som ansvarar för att djuret avlivas. Det finns även specialutbildad personal på SJ:s banavdelning som deltar i detta arbete, i synnerhet i Norrland där problemen med tågdödade renar är stora. Vidare är de lokala jaktvårdsföreningarna engagerade i dessa frågor.

Naturligtvis skall ambitionen vara att djuren drabbas i så liten utsträckning som möjligt av såväl tågtrafik som annan trafik. Enligt min uppfattning bör arbetet med att förbättra djurens situation främst inriktas på att förebygga olyckor. Vilka åtgärder som är mest ändamålsenliga i detta avseende anser jag avgörs bäst på lokal och regional nivå.

Någon kritik mot nu gällande ordning har inte framförts från berörda parter. Jag finner därför inte anledning att för närvarande ta något initiativ i denna fråga.

**Anf. 2** HADAR CARS (fp):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret. Jag tror att han delar min uppfattning att detta är ett tämligen magert svar, som i stort sätt rekapitulerar de åsikter som framförts när denna fråga tidigare varit föremål för behandling i riksdagen. Svaret innehåller inte något väsentligt nytt. Att frågan varit föremål för behandling sammanhänger med att folkpartiet vid olika tillfällen har motionerat i ärendet – Karl Erik Eriksson och Anders Jonsson en gång och Hugo Bergdahl och Rune Ångström en annan gång.

Man kan då fråga sig varför statsrådet inte tar så allvarligt på denna fråga.

Jag kan förstå att statsrådet tycker att han har andra och större frågor om järnvägar, vägar och Öresundsförbindelser som han skall syssla med. Men jag tycker ändå att han borde ha kunnat ta denna fråga på litet större allvar. Att han inte gör det kan sammanhånga med två faktorer. Först och främst tycker han kanske att frågan är löst, men det är den inte. Det som jag har beskrivit i interpellationen är inte något ovanligt. Det händer dagligen att djur blir påkörda av tåg. Det inträffar inte minst i övre Norrland under snörika år. Detta innebär ett stort lidande för de djur som drabbas, och det innebär även ett stort lidande för de människor som, utan att kunna göra något, tvingas att lämna dessa djur svårt skadade i omedelbar anslutning till järnvägen. Frågan är alltså ingalunda löst.

Då handlar det om huruvida det finns något intresse för frågan. Det intresset förefaller att vara ganska klen hos statsrådet. Det är naturligtvis en liten grupp som berörs av denna fråga. Den stora gruppen är djuren, men de har ju inte någon rösträtt. Frågan gäller verkligen också de människor som tycker att det är svårt att behöva lämna allvarligt skadade djur utan möjlighet att ingripa.

Det har nu visat sig att det är fullt möjligt att lösa detta problem. I Norge har man vid den norska järnvägen medgivit att de järnvägstjänstemän som har rätt att hantera vapen kan medföra dessa på tåget och, när viltolyckor inträffar, ingripa och förkorta djurens lidande genom att använda dessa vapen. Jag frågar mig: Är det brist på förtroende för den svenska järnvägspersonalen som gör att man inte kan tänka sig att ens pröva om samma förhållanden är möjliga i Sverige?

Fru talman! Jag tycker att statsrådet borde ha tagit denna fråga litet mer på allvar. Det är alltså min förhoppning att regeringen skall låta någon tjänsteman i departementet se över vad som kan göras för att åstadkomma en förändring som minskar lidandet för både människor och djur utefter järnvägarna, inte minst i övre Norrland.

**Anf. 3 MARGITTA EDGREN (fp):**

Fru talman! Att vi tar upp detta med avlivande av djur som har påkörts av tåg beror på att vi var några folkpartister som i februari gjorde en resa med rälsbuss mellan Vännäs och Storuman. Under den resan körde rälsbussen på fyra älgar. Tre försvann, skadade. En blev liggande kvar i två delar. Överkroppen låg på ena sidan om spåret, och resten låg på den andra sidan. Älgen levde fortfarande. Det fanns ingen möjlighet för rälsbussföraren att förkorta djurets lidande. Han kontaktade polisen via trafikledningen, precis som det beskrivs i svaret, för att få hjälp. Han fick då beskedet att det skulle komma att ta minst fyra timmar. Det står i svaret att någon kritik mot nu gällande ordning inte har framförts från berörda parter. Men vi lovade vid detta tillfälle rälsbussföraren att vi skulle ta upp detta. Han beskrev för oss vilket lidande det innebär för honom och andra rälsbussförare att behöva uppleva att man orsakar djuren detta lidande. Därför har vi i dag tagit upp denna fråga.

Jag skulle gärna vilja veta varför vi inte – som i Norge – kan ha möjligheter för rälsbussförare och annan SJ-personal att ha gevär med sig. Det går ju att ordna i Norge, och jag undrar varför det inte skulle kunna gå att ordna i Sverige.

**Anf. 4 INGELA MÅRTENSSON (fp):**

Fru talman! Jag var också med på resan i februari. Det var en fruktansvärd upplevelse att se hur djur blev skadade på detta vis. De försvinner ofta in i skogen efter en olycka, och det tar lång tid innan specialutbildad personal kan komma och avliva djuren. Det är detta lidande vi vänder oss emot. Vi tycker inte att det skall behövas specialutbildad personal, när det finns lokförare som har jaktlicens och skulle kunna förkorta lidandet för djuren.

Jag instämmer med de tidigare talarna i debatten. Vi vill ha en förklaring till att detta inte kan ordnas i Sverige, när det kan ordnas på enkelt sätt i de andra nordiska länderna.

**Anf. 5 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:**

Fru talman! Som jag sade i mitt svar är det inte så, att man inte betraktar detta som ett problem. Det är naturligtvis ett problem att så många djur skadas och dödas varje år. Jag sade att det är ett problem inte bara ur djurskyddssynpunkt utan också för den personal som hamnar i dessa situationer. Jag kan mycket väl förstå att man reagerar på det sätt som flera här tydligen har gjort om man åker tåg och en olycka av denna typ inträffar. Men Hadar Cars har också rätt när han säger att ingenting nytt framkommer. Det beror på att det sedan denna fråga senast behandlades i riksdagen för några år sedan inte har presenterats några nya, bra uppslag till lösningar.

Den tanke som Hadar Cars för fram i interpellationen är att man skulle kunna utrusta tågpersonalen med vapen och att de skulle kunna förkorta lidandet för de djur som har blivit skadade vid denna typ av olyckshändelser. Varför svenska SJ inte har velat gå in på den typen av lösning beror, såvitt jag förstår, på ett par olika orsaker.

Det beror inte på att man har brist på förtroende för den personal som arbetar i de områden där detta händer och är vanligast. En av orsakerna till att man inte har använt det norska systemet är att de svenska personalorganisationerna är mycket negativa till den här lösningen, att personalen skulle ha med sig vapen. Dessa vapen måste också kunna förvaras på ett betryggande sätt, så att de inte kan användas i fel sammanhang osv.

Enligt de uppgifter som jag har fått kan exempelvis en lokförare som privat har en vapenlicens i princip utnyttja denna redan i dag för detta ändamål. Men det är upp till vederbörande om han vill göra det och bära med sig vapnet till arbetsplatsen och ha den i tjänsten, med de olägenheter som följer med detta. Såvitt jag förstår bygger också det norska systemet på att personalen frivilligt är beredd att göra sådana här insatser.

Såvitt jag kan bedöma har vi inte riktigt samma system för vapenlicenser och samma inställning när det gäller restriktioner kring vapnets bruk, och de tillstånd som är förenade med detta, i Sverige som man har i Norge. Vi har tydligen en mer restriktiv inställning i Sverige, och den återverkar också på dessa situationer.

För egen del har jag ingenting emot att SJ prövar den här frågan en gång till, under förutsättning att man liksom i Norge kan få personalen att frivilligt ställa upp och medverka. Någon annan möjlighet torde knappast finnas. Jag har ingenting emot att SJ gör det, men jag anser inte att det är regeringens sak att utfärda instruktioner om hur detta skall skötas.

Beträffande det största problemet – de många renar som skadas – finns det ett avtal mellan SJ och samerna som båda parter helt nyligen har förnyat och uppenbarligen tycker fungerar väl.

Problemet är inte löst, men de lösningar som förts fram i interpellationen förefaller för närvarande inte särskilt tillämpliga på svenska förhållanden – det är det det gäller.

**Anf. 6 HADAR CARS (fp):**

Fru talman! Jag vill faktiskt ta fasta på vad statsrådet sade i det senaste inlägget, som jag uppfattade var positivt på två punkter.

Statsrådet sade – om jag förstod honom rätt – att det redan i dag är fullt tillåtet för en tjänsteman vid SJ, t. ex. en lokförare, att medföra jaktgevär på tåget och använda det men att han självfallet får göra det på eget ansvar. Grundförutsättningen är givetvis att personen i fråga har jaktlicens.

Jag tror inte att man vid järnvägen i Norrland har uppfattat att man har den möjligheten. Därför är det värdefullt att det klargörs att den möjligheten finns, dvs. att inget hindrar detta förfarande redan i dag.

Det andra är att statsrådet sade att han var positiv till att SJ såg över frågan och inte hade några invändningar mot det. Jag tar fasta också på detta, som ett klart positivt uttalande. Jag tror att det är angeläget att SJ gör detta. Om en tjänsteman vid järnvägen skall medföra vapen är det också väsentligt att hon eller han kan låsa in det vapnet på tåget, och det förutsätter någon form av medverkan från statens järnvägar i fråga om att inmontera skåp där vapen kan förvaras, med hygglig yttre garanti.

Dessa två punkter tycker jag var något klart positivt.

Jag vill sedan understryka det också statsrådet sade, att det aldrig handlar om att kunna kommendera någon tjänsteman vid järnvägen att medföra vapen eller använda vapen mot skadade djur.

På samma sätt som i Norge måste det vara fråga om ett helt frivilligt åtagande från personen i fråga. Men jag tror, med den erfarenhet som jag tycker mig ha från besök i Norrland – och det är ju framför allt där som saken är aktuell – att det inom personalen finns många som gärna skulle ta vara på denna möjlighet, som själva har erfarenhet från älgjakt och som mycket väl vet hur man hanterar vapen i sådana här situationer.

Jag tycker att det genom statsrådets senaste inlägg har tagits ett steg framåt i frågan som helhet, och det uppskattar jag.

**Anf. 7 MARGITTA EDGREN (fp):**

Fru talman! Jag är också mycket glad för kommunikationsministerns senaste inlägg, där det uttrycktes mycket större förståelse för dessa förhållanden än i det skriftliga svaret. Den personal som kör rälsbussarna ställs ju inför dessa situationer varenda dag, och ofta under vartenda arbetspass. Ibland gäller det älgar, men åtminstone en gång per pass är det under vintern en skock renar som man kör på.

Vi som var passagerare vid det tillfälle jag talade om frågade föraren, eftersom han var så engagerad och eftersom han hade jaktlicens, ifall han inte kunde ha sitt eget vapen med sig. Då påstod han att det var förbjudet. Därför är det klargörande att vi nu har fått veta att han hade missförstått det hela.

Jag är väldigt glad om SJ förhoppningsvis ger ut information till sin personal att det är möjligt att använda egna vapen, under förutsättning givetvis att man är kompetent att skjuta.

Prot. 1987/88:98  
12 april 1988

*Om avlivandet av djur  
som har påkörts av tåg*

**Anf. 8 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:**

Fru talman! Enligt de uppgifter som jag har kunnat få fram i anslutning till utarbetandet av interpellationssvaret finns det ingenting som hindrar att exempelvis en lokförare som har vapenlicens utnyttjar den licensen och använder sitt eget vapen. Men det är klart att här finns ett praktiskt problem, som också Hadar Cars var inne på, nämligen att vapnet skall förvaras på ett betryggande sätt. Vad jag har sagt är att jag för min del inte har någonting emot att SJ undersöker möjligheterna att ordna en sådan förvaring, men att man måste bygga på frivillighet. I de diskussioner som förts hittills har personalen – men det kan ju finnas delade meningar inom personalen – inte varit intresserad av den typ av lösningar som tillämpas i Norge.

Överläggningen var härmed avslutad.

**2 § Anmäldes och bordlades**

Motionerna

med anledning av prop. 1987/88:86 om särskilda regionalpolitiska insatser i Norrbottens län m. m.

1987/88:Ub31 av Roland Brännström och Leif Marklund (s)

1987/88:Ub32 av Birgitta Rydle m. fl. (m)

1987/88:Jo57 av Sven Eric Lorentzon m. fl. (m)

1987/88:N54 av Lars Werner m. fl. (vpk)

1987/88:N55 av Erik Holmkvist och Sonja Rembo (m)

1987/88:A39 av Per-Ola Eriksson m. fl. (c)

1987/88:A40 av Elver Jonsson m. fl. (fp)

1987/88:A41 av Alf Wennerfors m. fl. (m)

med anledning av prop. 1987/88:111 om dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Turkiet

1987/88:Sk43 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

med anledning av prop. 1987/88:114 med förslag till ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring, m. m.

1987/88:A42 av Jens Eriksson (m)

1987/88:A43 av Birthe Sörestedt och Bengt Silfverstrand (s)

1987/88:A44 av Carl Bildt m. fl. (m)

1987/88:A45 av Per-Ola Eriksson m. fl. (c)

1987/88:A46 av Lars Werner m. fl. (vpk)

1987/88:A47 av Rune Rydén (m)

1987/88:A48 av Alf Wennerfors m. fl. (m)

1987/88:A49 av Elver Jonsson m. fl. (fp)

1987/88:A50 av Börje Hörnlund m. fl. (c)

**Prot. 1987/88:98**  
**12 april 1988**

---

med anledning av prop. 1987/88:118 om inriktning av telepolitiken  
1987/88:T107 av Rolf Clarkson m. fl. (m)  
1987/88:T108 av Anna Wohlin-Andersson (c)  
1987/88:T109 av Ulla Pettersson och Gunhild Bolander (s, c)  
1987/88:T110 av Elving Andersson (c)  
1987/88:T111 av Anna Wohlin-Andersson (c)  
1987/88:T112 av Olle Grahn m. fl. (fp)  
1987/88:T113 av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1987/88:120 om ändring i brottsbalken m. m.  
(straffmätning och påföljdsval m. m.):

1987/88:Ju25 av Allan Ekström (m)  
1987/88:Ju26 av Göran Ericsson (m)  
1987/88:Ju27 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m)  
1987/88:Ju28 av Karin Ahrland m. fl. (fp)  
1987/88:Ju29 av Anita Johansson m. fl. (s)  
1987/88:Ju30 av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1987/88:135 om åtgärder mot unga lagöverträdare

1987/88:Ju31 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m)  
1987/88:Ju32 av Lars Werner m. fl. (vpk)  
1987/88:Ju33 av Karin Ahrland m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:137 om besöksförbud

1987/88:Ju34 av Gunilla André m. fl. (c)  
1987/88:Ju35 av Nic Grönvall (m)  
1987/88:Ju36 av Karin Ahrland (fp)

med anledning av prop. 1987/88:138 om val av nämndemän, m. m.

1987/88:Ju37 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m)  
1987/88:Ju38 av Ulla Pettersson (s)  
1987/88:Ju39 av Karin Ahrland m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:141 om ändring i lotterilagen (1982:1011),  
m. m.

1987/88:Kr17 av Sten Andersson i Malmö och Ewy Möller (m)  
1987/88:Kr18 av Karin Israelsson (c)  
1987/88:Kr19 av Elver Jonsson och Bengt Harding Olson (fp)  
1987/88:Kr20 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp)  
1987/88:Kr21 av Bo Lundgren m. fl. (m)  
1987/88:Kr22 av Alf Svensson (c)  
1987/88:Kr23 av Karl Boo m. fl. (c)  
1987/88:Kr24 av Rune Backlund (c)

med anledning av prop. 1987/88:143 om ändring i brottsbalken m. m.  
(förverkande av hjälpmedel vid skadegörelse m. m.)

1987/88:Ju40 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m)  
1987/88:Ju41 av Karin Ahrland m. fl. (fp)

### **3 § Meddelande om interpellationer**

Meddelades att följande interpellationer framstälts

*den 12 april*

**1987/88:227** av *Karin Israelsson* (c) till finansministern om stöd åt spelberoende:

Av de inkomster som kommer staten till del genom spel och lotteriverksamhet återgår inte något ekonomiskt stöd till dem som genom sitt spelande drabbas av stora spelkulder. Inga insatser vad det gäller forskning sker, det saknas åtgärder för att informera människor om hjälp och stöd vid spelberoende, och något stöd till en länkrörelse existerar ej.

Det finns åtskilliga personer som genom främst spel på trav- och galoppbanor skuldsätter sig med stora belopp på grund av felaktigt inslagna förhoppningar när spelet inte givit de vinster de trott. För dessa spolieras hela framtiden. En man berättade för mig om sin halvmiljonsskuld, som innebar att han varje månad skulle betala ett belopp av ca 8 000 kr. för att klara ränteutgifterna. Han såg inte någon rimlig möjlighet att klara sin skuldsanering trots att viljan fanns.

För denna grupp människor borde det finnas ett ackordsystem som innebär att dessa efter ett antal år, när de visat sin förmåga och vilja till skuldsanering, också löstes fria från återstående skulder. Detta borde då vara sammanknutet med krav på rehabiliteringsinsatser. Sådana finns inte i dag i den omfattning som krävs och behöver därför byggas upp. Detta borde vara ett moraliskt ansvar som staten ikläder sig, i och med att man också tillåter en allt mera expanderande spelverksamhet finansiera statsutgifterna.

Jag vill mot denna bakgrund fråga finansministern om regeringen avser att vidta några åtgärder dels för att stödja en länkrörelse för spelberoende, dels för att sanera spelberoendes spelkulder när vårdinsatser visat sig verkningsfulla.

**1987/88:228** av *Gullan Lindblad* (m) till statsrådet Bengt Lindqvist om hemtjänsten:

Socialstyrelsen har nyligen avlämnat en rapport om personalsituationen inom hemtjänsten enligt ett uppdrag från regeringen.

Rapporten i fråga inrymmer en hel del förslag, som är ägnade att bl. a. minska avgången från yrkesområdet. Rapporten är också ganska öppen för komplement och nya arbetsformer. Bl. a. sägs i rapporten: "Det fortsatta arbetet måste präglas av en förutsättningslös hållning och stor vidsynthet inför nya sorters lösningar."

Det torde stå klart för de flesta att vi inte klarar den framtida hemtjänsten

Prot. 1987/88:98  
12 april 1988

*Meddelande om frågor*

om vi inte tillvaratar enskilda initiativ och enskilt bedriven verksamhet. Anhörigvården spelar i dag en avgörande roll och torde även framdeles komma att göra det.

Utbildningsfrågorna är viktiga liksom rekryteringen av lämplig personal till hemtjänsten. En utbildning, som är bättre lämpad för samordning hemtjänst-hemsjukvård, är nödvändig. Många invandrare torde besitta kunskaper inom och ha lämplighet för vårdområdet. Dessa borde bättre tillvaratas än vad som sker i dag.

Jag vill fråga statsrådet Bengt Lindqvist:

Är statsrådet beredd att underlätta tillkomsten av enskilt bedriven verksamhet inom hemtjänsten, och i så fall på vilket sätt?

Ämnar statsrådet vidta åtgärder som underlättar tillkomsten av lösningar i enlighet med det s. k. STIL-projektet i Stockholm, dvs. göra det möjligt för äldre och sjuka att själva utse sin "hemhjälp"?

Vilka initiativ har tagits på utbildningsområdet.

#### 4 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

*den 11 april*

**1987/88:442** av *Tore Claeson* (vpk) till bostadsministern om omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter:

Den allt snabbare omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter och andelslägenheter har under hela 1980-talet utgjort ett stort problem och inneburit ökade svårigheter att föra en social bostadspolitik.

Omvandlingen drivs fram av starka ekonomiska intressen, där både banker och fastighetsbolag är mycket aktiva och erbjuder sina tjänster till hyresgäster, som så att säga vill ha hjälp att få ut lägenhetens värde. En metod som nyligen blivit uppmärksammas är försäljning av hyresrätter i samband med bildande av bostadsrätter. Genom att betala stora summor till hyregäster i ett hus som ersättning för att deras lägenheter blivit bostadsrätter söker man tydligt kringgå förbudet att sälja hyreslägenheter.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga bostadsministern:

Har regeringen uppmärksammat problemen i samband med omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter och andelslägenheter, och kommer man att ta några initiativ i syfte att beivra sådan verksamhet?

*den 12 april*

**1987/88:443** av *Gullan Lindblad* (m) till statsrådet Lena Hjelm-Wallén om hjälpsatser åt stridsgasskadade i Kurdistan:

Den 16 mars angrep Irak staden Halab i södra Kurdistan med kemiska vapen. Flera tusen civila blev dödade och svårt skadade. Det skedda upplevs

av oss alla som en stor mänsklig tragedi.

Av pressen har framgått att Röda korset gjort hjälpinsatser, som delvis tyvärr tycks ha "förfelats".

Jag vill fråga statsrådet:

Vilka åtgärder har regeringen vidtagit – t. ex. i form av katastrofhjälp – i anledning av tragedin i Kurdistan?

**1987/88:444** av *Martin Olsson* (c) till kommunikationsministern om postens paketsortering:

Inom postverket har utarbetats ett förslag innebärande bl. a. att en del av postens paketsortering, som nu sker i Ånge, skulle flyttas därifrån. Ett genomförande av förslaget skulle innebära ett bortfall av minst 50 arbetstillfällen i Ånge.

Ånge kommun är en kommun med sedan årtionden fortgående befolkningsminskning, och prognoserna pekar mot en fortsatt negativ utveckling. De statliga verksamheterna, främst SJ och postverket, har synnerligen stor betydelse för sysselsättningen där. Den föreslagna begränsningen av postverkets verksamhet skulle bli mycket kännbar och innebära att ett statligt verk vidtar en åtgärd tvärtemot de regionalpolitiska strävandena.

Jag vill därför fråga kommunikationsministern:

Avser regeringen att vidta några åtgärder för att förhindra att postens paketsortering flyttas från Ånge?

**1987/88:445** av *Börje Hörnlund* (c) till industriministern om arbetslösheten i Malå kommun:

Industriministerns närmaste man, statssekreterare Olle Ryd, har i tidningen Norra Västerbotten (lördagen den 9 april) genom uttalande orsakat rubriken "Malå är för litet för att få hjälp".

I Malå har vid statliga SGAB försvunnit 80 arbetstillfällen sedan 1982. Av tidningen framgår också att 255 personer, eller 10 % av arbetskraften, som utgörs av 2 520 personer i åldrarna 16–64 år, är utan arbete.

Jag vill därför fråga industriministern ifall han är beredd att vidta regionalpolitiska åtgärder för att avhjälpa den uppkomna situationen i Malå kommun.

5 § Kammaren åtskildes kl. 15.18.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON